

Brkalovy kapitoly.

Plzeň Bítovské

Průběh:

Když jich více našlo, byli jsem nuceni naše jména poděpsati na předloženou listinu, kterou posléze též náš pracující poděpsal spolu s říditelem a sdělil nám by o 4. hod. odpoledne jsme se jistě dostavili, prozatím nás opustil.

Určitě v oznámení nás byl na místě a společně s námi došel na loď, celou cestu nám růžově líce život a práci v cizině. Byl Němec a sdělil, že Němce má ohromně rád a pouze pro lásku k přístěhováním tyto nejraději zaměstnává. Věřil jsme jemu vše, zrovna jak věřil katolík svému velebníku. Průběh dnešního 30c. a pán zaplatil dle smlouvy, ano přišel každému po dutoňku, druhu to velmi dobrého 6 za 6c.

Plavba po parníku trvala pouze as hodinu, kol rozličných těch ostrovů a podél břehu New-jerseyského. Vždy dál a dále vzdalovali jsme se od N. Y., již i právě tehdy dohovořily most brooklynský zmizel našim zrakům a parník zabobíl do zářivu ku městu Keyportu.

Zde při samém přístavu očekávaly nás 2 povozy ku dovezení nás do místa určeného. Vsedli jsme a již šlo to dále písčitou a lesnatou krajinnou podél zářivu as pět mil západně. Cestou minuli jsme menší vesnici, jejíž jméno jsem se nedověděl. O 7. hod. večer nalezali jsme se na místě.

Nejdříve jsme byli uvedeni do jídelny, kdež očekávala nás večere. Plně masy masa a jiných pokrmů mizely do hladových žaludků našich. Na jednom talíři nalezalo se cosi mi neznámého, vypadalo ta jako brambory, jen že podlouhlejší. Vzal jsem sobě jednu, oloupal lupínka a byl pevně přesvědčen, že loupám brambor, jaké však mé překvapení, ono to bylo nasládlé a počal jsem se zlobiti na americké kuchařky, které snad dle nové mody zdejší před uvážením nechají brambory zmrznouti, by dostaly sladkou příchut. Byly to tak zvané batáty, neb sladké brambory.

Po obyté večeri, zavedli nás do obydelní budovy a noclehárny. U prostřed pouze malý stolek a podél všech stěn, čtyry nad sebou se nalézající řady z prken zbitých postelí. Sem tam pohozený nějaký uzlík šatů, to byl veškeren nábytek v místnosti. Každý vybral sobě jeden pelech a chutě se natáhl ku pohodlnému zažití večere. Však tu máš čerte kropáč. A o 9. hod. přihrnula se opět celá řada dělníků, bylo jich as 50. Počali dělali ohromný rámus, že jsme vlezli do jejich pelechů. Kdo nechtěl slézt po dobrém byl stažen po zlém a hezky prudce pustěn na podlahu.

Příchodem foremana se vše urovnalo, každý obdržel své místo, pouze dvě se nedostávaly, tedy dva sobě prozatím ulehli na podlahu. V krátkosti vše utichlo, by počal boj druhu jiného, an stinek a vesek bylo hojně, nejen v postelích, nýbrž v celém baráku. V půl hodině bylo moje tělo jako v ohni, pářilo to velmi, zprvu jsem to pomalu chytal a zabíjel, vida však práci moji úplně marnou, nechal toho a šel lehnouti ven, na pouhou tu zem, kdež přespal jsem do rána, do třetí hodiny.

Ket upl Volal několikrát kokrhavý Vírtenberák, zde úřad herberks fotra zastávající. Kdo nechtěl vátvati, toho tahal za noby, ano i ohnutým držadlem hole, mu za nohu pokroutil. To velmi rychle pomohlo, z hora dolu Celé toto jednání se mi trochu nelíbilo. Nebylo v něm ani mléko, neřku li ten slibovaný med.

Během 15 minut vše za pořádného klení a nadávání se zburcovalo a do práce ubíralo. Zde první uslyšel

Jsem ona pěkná zakletá, v celé zemi tak známá. Každý obdržel svoji práci. Já byl obdán jednokolovým vozíkem, ku odvážení právě vytlačených cíhel od stroje blísku mlchájtého a cihly tlačítého. Jasně pouze čtyři muži pro práci tuto, nemohli stačiti, an stroj pracoval co nejrychleji mohl, kdežto my byli přes jen k tomu nehrabun. Věsti to právě vytlačených cíhel a k tomu ujděti kolopem, vezme pořádně již vyakoleného v choru tomto sílka. Několikrát zvrhl jsem založený vozík a mimo to neběhal kolopem, z nadárek nedělal jsem sobě úplné ničeho, vždy jsem jim ani neroumal. Ostatní tři, vidouce mé poctivost, též se volnili a výsledek byl přeložení mne ku vození suchých již cíhel na pec, bahylonské věži podobné. A sice kam se již z dola dobořiti nemohlo. Cesta tam byla ustavičně do vrchu po položených prknech, pouze se stopu širokých. To se mi líbilo, nakládal jsem sobě málo a jezdil pomalu. Pokud rovnajet měl zásobu, neřkal ničeho, vida, že zásoba již láčná a já vozím malé fáry, hvězdnul na nedaleko jdoucího foremana a sdělil, že vozím málo. Tento přišel ke mne a rovnaje cíhly na kolečko počítal, když měl 120 praví: Get up! and bury up! Zvedl jsem držadla kolečka a matičko svato-celenská, sotva to strkal ku předu po rovině. Což do vrchu? Tu jsem uvázl. Foreman křičel: Go ahead! A já kobjetoval, a kydapem a horiapoval dolů s kolečkem i cíhlami, které se pěkně roztloukly. Foreman vida to mé kobjetování, zčervenal slouti jako krocán při spatření červeného šátku a nadávaje zrovna po jeneralsku, zavedl mne ku zrzavému Irčanu, rovnající cíhel, bych mu cíhly přihazoval. To byla již dle mého náhledu ta nejlepší práce. Vděčně pohlednul jsem na foremana, který pomalu odcházel. Ajryšovi se patrně mé házené líbilo, an hvězdnul sobě veselé. Pojednou seskočil a four! four! křičel mi do ucha. Když jsem nechtěl rozuměti, zvedl čtyry cíhly, ukazuje tak mnohlo mám házeti cíhel najednou. Po dvou šlo mi to dobře, však po čtyrech jsem hezky rozhazoval; každá ta šlota obyčejně letěla jinam a chytajet měl co dělati by chňapl pouze jednu a uklidil své jedenáctky před těma ostatními.

(Pokračování.)

OD NASICH DOPISOVATELO.

Došlo nás již zase půl tuctu dopisů od rozličných dopisovatelů a dopisovatelek, "o tej ženské otázce." Pošlytovali jsme zprvu ochotně obom stranám slýšeti, avšak teď jest to nejen již měsícem prázdné slány, jelikož nic nového se neuvádí, nýbrž brozi to zaplaviti celý list na dnu jiné látky a proto neuvěřitelně žádný z dopisů k věci té se vztahujících jež máme, než jež snad ještě dojdou. Jinak by tomu konce nebylo.

Schuyler, Neb. — Ctěná redakce! Již dávno bylo naše městečko Schuyler jako ve spánku pohřbeno, až najednou náhle se z něj probralo; ale ne abys milý čtenáři myslel, že přišli všichni farmaři okolní, by koupili všechny obchody a peníze zasypali! To by jsi se měl.

Dne 8. přijel Spoj. Států maršál a konal zde prohlídku, neb po delší již čas se zde U. P. dráze ztrácelo uhlí, dříví a jiné předměty, vzdor tomu, že naše stráž po pachatelích pásla, ale nikdy nemohla je přistihnout; jest-li někdy snad přistihla někoho, tak jej jednoduše po dobrém napomenutí pustila. Ale to nešlo tak dále, neb Spoj. Států maršál byl o tom spraven a přijel se sám přesvědčit a pochopil dosti dobře. A vši milý čtenáři, kde začal hledat? Nevíš! Ale nestyď se, že u Čechů a Moravanů, kteří bydlí na půlnoční a západní straně tratí. Lov se mu povedl, neb bylo viděti, jak mnozí odváží "vypůjčené" zboží opět na U. P. Depot, jiní zas dřívky své poslali s malými kousky zpět. Nebylo děláne rozdíl, třebas byl jen malý kousek nalezl, který jakýmkoliv způsobem se dostal na

dvě (třebas byl tam větrem znesen, neb někdo se sloužil jej tam podržel) byl od \$5 do \$15 pokutován. Škoda jen, že jich bylo pouze 7 neb 9, kteří to odnesli, neb myslím, že ti nejhlavnější vše uschovali.

Co si nyní o nás svát český pomyslí? Nesmí ovšem mysliti, že všichni Čechi co zde bydlí jsou tací, neb slušnější lidé a to jsou skoro všichni, až na malé výjimky, nejen že se hanbí za ostudu, kterou jim těch několik nestyďů způsobilo, ale byli častěji upozorňováni, aby nedělali ostatním hanbu. Však kdo má z ostudy kabát, toho se tak snadno nic nedotkne.

Doufám, že aspoň nyní lidé ti zanechají femasla podobného a přidrž se toho, které jim čestný chléb přinese, neb každý z nich jest dobrý dělník a stojí v dobrých poměrech, že mu toho není třeba.

Náš Sokol má zde již obleky pro kus Lord a loupěnků od p. Nimana, z Grand Island. Jsou velmi krásné. Spolek Tyl bude snad čtít někdy bráti Bratr Honák; kdy, to se neví, možná až na Vánoce roku 1894.

Dne 10. března bylo uvedeno nové čtlo "Děvatě" (Woodmen of the World) se 42 členy pod jménem "Svornost". Jos. Zeran, předseda; Dr. C. Sigel, návodčí; Uhas. J. Šafářik, tajemník Jaký spolek bude asi přísti? Česká liga čítá 9 členů.

Náš pan nový assessor se chystá již ku práci a aby ku každému přišel v čas, koupil si nové hodinky, by mu šly dobře. Ale jaké bylo překvapení jeho, když hodinky ztrácely na čase 10 minut denně. Když je pak chtěl vrátit, řekl mu obchodník, že to nejsou ty samé. To se neptejte, to bylo zle, neb pan Donát byl jist, že hodinky žádné v rukou neměl, aby mu je mohl vyměnit. Až po malém čase přišlo na jevo, když je ukazoval v hostinci, že mu je poznal hbitě změnili, aniž on by byl co pánal a tím si udělali malý žert, který potom p. D. vyvážten. Tot se rozumí, že pak p. D. a druží ča stovali.

Politika je ještě drobet tichá, ale jisto jest, že chce jít za majora asi 10 čekanců. Nu, čim více, tím lépe. Hostinců budeme mít buď stejně, neb o nějaký více, pak nám jistě nastanou zlaté časy.

Na zdar Váš dopisovatel.

Savannah, Ga., 5. března, 1894. Ctěná redakce! Ty demokratické zlaté časy se dostavily i na jih, do středu demokratů. Před samou volbou presidentskou jistý Čechoněmec, který pracoval se mnou v dílně, si přál p. Clevelanda a aby ho měl již stěhc, nabízel sázku \$5. Clevelanda dostal, nyní požívá jeho zlaté časy, totiž, nepracuje již pět měsíců a ty zlaté časy obrožují také mne. Poslední týden bylo puštěno mnoho dělníků, zbylo nás pouze deset; tak velká dílna, ty stroje a to pájde teď na prázdno, jest-li se docela nezavře. Já velmi líduu mluvím anglicky, však tu politiku fežu bez nože; zlobím je co nejvíce mohu; navrhuji jim, by se uspořádal slavnostní, pochodňový průvod, těm demokratickým zlatým časům, tak jak byl na zvolení Clevelanda. To byl průvod, to bylo slávy, světél, fanglíček, výskání a což ta chicagská demokratická platforma, ten její zvláštní vůz, to vše se mě zdálo jako indiánský tanec a dnes — o ty zlaté časy. Já jdu dnes ještě do práce, jak dlouho budu pracovat, neví, proto raději zasílám předplatné, než baže pozdě.

Chicagskou simu jsme zde uctili; dostavila se až třetí den, byla oznámena, že přijde. Ant. Jiran.

Lowry, Minn. — Ctěná redakce! Jsem dávnoletým čtenářem Vašeho listu, ale nic protináboženského v něm nevidím, leda poučení a pravdu. Nemohu sobě proto vysvětliti, z jaké příčiny páni kušší a fanaticové tak

dobrý list nenávidí a jej zastroují. Co mne pobuřilo k napsání těchto řádků jest toto: Před časem mě soudil vyvedl mňj Pokrok Západu z pošty a druhý den, v neděli, přinesl mi ho do kostela s jinými časopisy a dopisy pro různé soudy. Já náhodou tenkrát nebyl přítomen a proto položil mňj časopis na okno, v té doměnce, že někdo z mé rodiny přijde a vezme si jej. Tu jej zahlédl p. F. Ch., jeden z těch fanaticů a honem se ptal, co to tam leží. Když mu bylo sděleno, že je to mňj P. Z., až prý letěl oknem ven, — poslal jej i s těmi navěrci do horouctech pekél. Takové ovce sejt našť kušší, neboť všechny listy mimo katolických zastroují. Já to čtlo milého mi listu nikdy neobdržel, až po čase jsem se to dověděl od mého přítele. Co o tom soudíte, jaký trest by stibnal člověka, kdo se podobného činu dopustí? Váš J. Hrdlička.

Pozn. red. — Jest to krádež, kterou zákon tresce a okresní zástupce, když se mu přestupek ten udá, jest povinnen pachatele stihat. Takového činu nedopustí se ovšem než člověk fanatický a nevědomý, za jaké modlit se Kristus! Pane odpust jim, neboť nevědí co činí.

St. Paul, Minn. — Ctěná red.! — Když naše plodiny jsou všude z trhu vytlačovány, pak je také naše povinnost se hájit a v každém směru to opláti a to nemůže být jinak nežli clem. Počleďme jen na to Rusko, které se považuje být pozadu za jinými a jak ono pěkně vyzrálo na Německo, tak že toto muselo pěkně ústupky jemu činit. Ještě jsem nikde nečetl, že by si byl někdo povšimnul kožešnického obchodu, až ten je od New Yorku až na západ rozšířený a přece člověk s malým kapitálem nemůže proti obchodníku nic dělat. Kdyby vláda uložila na ty paš a kozí deky, co se z nich kožichy dělají, clo, tak by posloužila zemi dvojnásobem. Předně, velkoobchodník nemohl by za tak malou cenu ten paš neb kozí kožichy prodat a tak by se mohlo začít s ověma kožichy tak jako v Evropě. Kdyby se zde ovčích kožichy dělaly, tak by při nich nejméně dostalo 10,000 lidí práci. Z toho jde na jevo, že by z toho měl výhodu lid dělnický se strany jedné a farmer, který by lepší kůže zpeněžil, ze strany druhé. Mimo to, mohli by kožešníci usazovati se a obstat všude, kde jen drobet osídleno jest, neb by mohli velkoobchodníku vzdorovat. Můžeme se podivat jak jest obchod s kožichy. Těch psích a kozích kožichů se dělá asi 50,000 ročně ve městě Chicagu, Milwaukee, St. Paul a Minneapolis. Ty kůže na ty kožichy přijdou všechny z Číny, tam jsou vyřezané a žádný neví jak a čim. Ty přijdou do New Yorku a tam jsou jen ve velkém prodané, tak že s malým kapitálem člověk nemůže nic koupit. A podřveje se, jak ten kožich vypadá, když těch drobet chlupů ztráti; a ten kozí, jak pěkně zapáchá, když se v něm člověk zapafí. Obyčejně má farmář dvě vlněné košile, přes ně vezme vlněnou kazajku a tea paš neb kozí kožich a ten ho hřeje. Kdyby měl ovčů a měl jen půl toho obleku, tak by užil více tepla a vydržel by o mnohem déle.

Nemůžeme s tím žádnou polemiku, jen chci ukázat jak to jde v obchodu tak a jak by to mohlo jít se clem. Jak pak to je teprv při obchodech, které sahají do milionů? A přece najdeme lidi, kteří jsou tak spozdíli, že jsou proti ochrannému clu.

V úctě M.

Prairie du Chien, Wir., dne 10. března, 1894. — Dne 9. března byl den hrůzy v Eastman, Wis. Matouš Ludačka, 54 roků starý, spáchal hrozný vražedný a sebevražedný čin. Svou manželku pobodal kuchyňským nožem nebezpečně. Též svou ne-

vlastní deuru postřelil smrtelně. Náhob jí vešel do zad a v levé straně prsou jí zřítal vřezet. Lékař o obou pochybuje, obzvláště o deuru, neb se nalezl v těhotenství. Když ten hrozný čin vykonal, to se stalo dne 9. března ráno, pak se uschoval a v noci svůj bídný život zmařil, aťeliv se d. prsou. Dala by se o něm psát dlouhá historie, ale o mrtvých prý jen dobré, — tedy pomlčím. D.

Spencer, Neb., 9. března, 1894. Ctěná redakce! Při novém roce přišel sem člověk, mrzak, saměstnáním "z odpuštění" žec. Někdy čas se potloukal mezi českými farmery, posléze pak hledal se usadit v našem čilém městečku a projevil přání, že by rád začal femeslo, ale že nemá ani červeného centu do začátku. Říkal mnoha krajanům, by mu poskytli peněžitou pomoc a eliboval hory doley, že by se dobře odměnil, až by si trochu pomohl.

Žádný však nejevill chuti, jemu pomoci. Přišel pak ke mně a plakal, že neví si počne bez peněz, bez přátel a bez domova a že snad bude muset zabynout. Bylo mě ho líto a sřbil jsem mu, že se zařadím na banku na \$15, aby si mohl poslat pro nejpotebnější do začátku Švícko hned poslal pro kůle a pronáčin, což když přišlo sem, stálo \$30 a tak jsem byl nucen se zaručit za celou tuto sumu. Pustil se s chutí do práce a vydělával hezké peníze, jelikož byl dobrý femeslník. Okolní farmaři jej zaopatřili všim co potřeboval k živobytí zdarma a tak přtáček si žil veselé. Později pak, když kůže docházely, šrouboval kde co mohl od lidí ku předu, aby prý si mohl poslat pro kůle; zatím ferina, když sehnal hezkých pár dolárků, sluněčko se vzřálo a meze a cestičky začaly osýchat, dostal zaježí úmysl a jednoho krásného jitra nebylo ho zde více. Náš pak "zarmoucení truhlíci" zanechal zde. Slyš na jméno Jindřich Novotný, jest malý postavy a levou nohu má skoro i stopy kratší pravé. Anglicky velmi málo mluví a proto myslím, že půjde zas někam do české osady a proto čimťm krajany pozor-na, kdyby se někde objevil, aby se nenechali napálit.

Též bych byl žádostiv dozvěděti se jeho adresu; pak-li by některý z krajanů o něm věděl, necht si neobtěžuje mě ji sdělit.

A. J. Křikač.

Blue Rapids, Kan. — Ctěná red. Chci těmito řádky vaše čtenáře na něco upamatovat a to jest presidentská volba. Byl jsem toho času v Belleville, Kans., když byl ten náš osvícený president zvolen. To bylo chvály, jaké budeme mít časy a teď se nám ani suchého chleba nedostává a podle mého úsudku, ti páni demokraci zavádějí zase otroctví, jenom že je v tom vysloven rozdíl, to jest, že nás jmenují rolníky. Ale jinak je to se živobytím; černý otrok na tom býval lepší, než nynější bílý. Na příklad, černoch dostal jset, šat a přístěšek a byl-li hodně velký a silný, tak měl také dobrou cenu.

Bílý dělník si musí všechno zaplatit sám a nemá-li výdělek, běda s ním. Ten, který si za republikánské vlády něco zašetřil, ten ještě to přečká, ale který nemá nic, — a takových máme na miliony, — je to hrozná a velmi bolestná, tolik lidu na zahálec. Nejhrůze jsou na tom vandrovníci, anebo jak se to zde říká trampové; taková lidé, když jdou žebrať, žádný mu nic nedá; když se sejdou tři neb čtyři, osměl se krát a dokonce snad i vraždit. Tážu se vás, milí čtenáři, pamatujete se na to staré řízení a na oynější nové? Pak sřďte těm páním demokratům ještě něco; když nám chleba vzali, tak at z nás také střeva vysoukají a nadělají z nich struny a natáhnou je na housle a na basy a dohraji docela